

АРХІВНА СПРАВА: ІСТОРІЯ ТА СУЧАСНІСТЬ

УДК 930.25(73)“1940/2002”

Ольга Волкотруб

**ПУБЛІКАЦІЇ З ПИТАНЬ ОЦІНКИ ТА ВІДБОРУ ДОКУМЕНТІВ
ДЛЯ АРХІВНОГО ЗБЕРІГАННЯ У США НА СТОРІНКАХ ЖУРНАЛУ
«THE AMERICAN ARCHIVIST» (1940–2002 pp.)**

Зроблено огляд публікацій зарубіжних архівістів і вчених, розміщених на сторінках журналу «The American Archivist» у 1940–2002 pp., щодо оцінки та відбору документів для архівного зберігання.

Ключові слова: «The American Archivist», Товариство американських архівістів, Теодор Р. Шелленберг, Національний архів США, оцінка документів.

Основною функцією архівних установ, без якої неможливо здійснити відбір документів для постійного зберігання та вилучення тих, що втратили цінність, є експертиза цінності документів (в американській архівній термінології – the appraisal of documents – оцінка документів).

За визначенням, вміщеним на сайті Товариства американських архівістів (далі – ТАА), оцінка документів – це теорія, методи, політика та процедури, які застосовуються для ідентифікації, оцінювання, придбання та автентифікації документів у всіх формах, що мають довгострокову цінність для утворювачів документів, інституцій, дослідників та суспільства. Оцінка передбачає розуміння того, що робить документи автентичними, корисними для інституцій, окремих осіб, юридичних і фінансових органів та інших учасників¹.

У світовій архівній практиці оцінка документів є відносно пізнім явищем, хоча відбір документів для зберігання практикувався зберігачами документів ще відтоді, відколи з'явилися перші архівосховища².

У Сполучених Штатах Америки перші спроби регламентувати відбір документів федерального рівня для архівного зберігання були здійснені в останній чверті XIX ст. Конгресом США. 1889 р. створили спеціальний комітет з відбору документів, але чітких рекомендацій, які з них відбирати для відповідного зберігання, а які знищувати, вироблено не було.

Науковий підхід до оцінки документів у США бере відлік із 1930-х років, особливо з появою Національного архіву США (заснований у 1934 р., сучасна офіційна назва – The National Archives and Records Administration, NARA). Адміністрація архіву, яка підпорядковувалася Конгресу США, була сформована таким чином,

що поряд з її головою – Державним архівістом країни – ключовою інстанцією була Державна архівна рада, яка отримала право визначати категорії документів, що повинні передаватися до Національного архіву, встановлювати правила передавання їх, надавати архівістам рекомендації щодо їхнього розміщення, зберігання та використання, а також перевіряти описи документів, виділених для знищення³. Отримавши право визначати, які документи дійсно потребують збереження, фахівці розробили критерії оцінки документів, методи управління документами і ввели поняття «життєвого циклу» документа. 1939 р. у Національному архіві був прийнятий Records Disposal Act (Акт про видалення документів), який надавав повноваження працівникам архіву приймати рішення про вилучення документів, що не мають історичної цінності і схвалив розроблення процедури знищення їх⁴. Проте, на думку Елізабет Шеперд (Elizabeth Shepherd), викладача з управління архівами Школи бібліотечної, архівної та інформаційної науки, «основа для критеріїв оцінки була прагматичною і майже свідомо ігнорувала чинні архівні теорії»⁵.

Перші пропозиції щодо критеріїв оцінки документів були висловлені старшим співробітником відділу незалежних архівних агенств Національного архіву, першим секретарем (1936–1942) ТАА Філіпом К. Бруксом (Philip Coolidge Brooks) (1906–1977). Виступаючи з промовою на засіданні ТАА у 1940 р., він розглянув кілька важливих аспектів оцінки документів і закликав архівістів до участі у процесі відбору у період створення їх або на перших етапах їхнього життєвого циклу. Компетентний оцінювач, на його думку, повинен досконало вивчити історію

та функції установи, взаємозв'язки між документами, загальні методи дослідження та цінність наявних їх груп для дослідників.

Філіп К. Брукс також застерігав щодо рішення архівістів Великої Британії використовувати документи для створення запасного фонду. На його думку, зберігачі мають планувати систематичне знищення непотрібних. Після описування документів різного ступеня цінності – для установ-утворювачів, для адміністративної історії та для історичних досліджень – він визначив класи документів, які повинні бути виключені з розгляду. Наприклад, ті з них, які зберігаються установами без наміру створити архівну колекцію, можна класифікувати як «не документи». Ним також запропоновано розробити процедури, які б спростили процес оцінювання документів⁶.

На думку члена ТАА і колишнього члена Ради ТАА, почесного члена Міжнародної ради архівів (МРА), фахівця Національного архіву (1940–1980) Мейера Х. Фішбейна (Meyer H. Fishbein) (очолював відділи: економічних ділових документів, оцінки документів, військових документів), відбір документів за запропонованою Філіпом К. Бруксом методикою став вдалим розв'язанням більшості проблем процесу оцінювання документів⁷.

Особливо гостро проблема оцінки документів постала у 1940-х рр., коли в період воєнних дій та мобілізації значно зросла їх кількість. У цей час більше уваги приділялось знищенню документів, ніж їхньому збереженню. Значних втрат зазнали документи федерального рівня, відносно яких застосовувалася оперативна оцінка з метою звільнення від них приміщень⁸.

Порядок встановлення цінності документів федеральних установ США визначався законом від 7 липня 1943 р. і базувався на застосуванні переліків видів документів із зазначенням строків зберігання, які розробляла кожна федеральна установа⁹.

Стандарти оцінки було переглянуто під тиском війни у 1944 р. Фахівець Національного архіву, згодом головний редактор журналу «The American Archivist» (1957–1959), Дж. Філіп Бауер (Philip G. Bauer) говорив, що багато документів ймовірного і навіть вірогідного використання у сферах історії, політики, економіки та соціології будуть навмисне відібрані для знищення, і архівіст має бути готовий до їхнього санаційного знищення. Розглянувши різні групи документів (виконавчі, фінансові, медичні, особові, наукові та законодавчі), він вважав, наприклад, що фінансові книги підприємств повинні зберігатись, а документи, що стосуються працівників, мають

бути знищені. Його погляди критикував фахівець Національного архіву (1936–1968), член Ради ТАА (1959–1963), віце-президент (1968–1969), президент ТАА (1969–1970), консультант Бібліотеки рукописів та архівів Єльського університету (1968–1975) Герман Кан (Herman Kahn), який вважав архіви установами культурними, а не фінансовими¹⁰.

Проблеми визначення критеріїв відбору документів для архівного зберігання та вилучення тих, що не мають цінності, для подальшого знищення постійно перебували у центрі уваги архівістів США впродовж 1950–1960-х рр. Теоретичні засади здійснення цих процесів базувалися на працях англійського архівознавця сера Гіларі Дженкінсона (Sir Hilary Jenkinson) (1882–1961) та американського вченого Теодора Р. Шелленберга (Theodore Roosevelt Schellenberg) (1903–1970). Їхні погляди на організацію оцінювання та відбір документів для архівного зберігання домінували в США, Канаді, Великій Британії, Австралії аж до середини 1990-х рр.¹¹

Праці Теодора Р. Шелленберга «Modern Archives: Principles and Technigues» («Сучасні архіви: принципи і методи роботи») (1956), «The Appraisal of Modern Publik Records» («Оцінка сучасної управлінської документації») (1956), «Management of Archives» («Управління архівами») (1965) стали визначальними для американської архівної науки. Розроблені ним стандарти на оцінку документів, які базуються на європейському архівознавчому досвіді, в основному визначають систему оцінки у Національному архіві й нині. На думку Л. Левченко, концепція Теодора Р. Шелленберга щодо первинної та вторинної цінності документів, виокремлення у останній доказової та інформаційної цінності стала визначальною на подальші роки не лише для експертизи традиційних, а й документів на інших носіях¹².

З часом зміни у суспільстві, «інформаційна революція», які спричинили значне збільшення обсягів документів, виникнення нових видів і типів їх, а також ускладнення запитів дослідників змушували архівістів періодично переглядати свої підходи та методологію оцінювання документів.

Вагомим внеском у розроблення проблем оцінки документів та підготовку архівістів став випущений ТАА у 1977 р. (у серії базових підручників) посібник «Archives & Manuscripts: Appraisal & Accessioning» («Архіви та рукописи: оцінка та придбання»). Його автор – Мейнард Дж. Брічфорд (Maynard J. Brichford), архівіст Державного архіву штату Іллінойс (1956–1959), член Ради (1965–1969) та президент ТАА (1979–1980). У посібнику: подано характеристики доку-

ментів за віком, обсягом, формою, функціональними, доказовими та інформаційними ознаками; визначено їхню дослідницьку та архівну цінність; викладено вимоги до оцінювачів та техніки оцінки тощо¹³.

Особливої актуальності проблема оцінки документів набула з розвитком електронно-обчислювальної техніки та застосуванням в архівах електронної системи обліку, оскільки нестабільність носіїв та залежність від характеру електронних записів вимагала нагального вирішення питання¹⁴.

Протягом останнього десятиліття в США та Канаді проведено кілька фундаментальних досліджень, присвячених проблемі оцінки та відбору документів. Так, 2004 р. з'явилася книга Барбари Крейг (Barbara L. Craig), професора Університету Торонто (Канада), одного з редакторів журналу «The American Archivist» (з 1995) під назвою «Archival Appraisal: Theory and Practice» («Архівна оцінка: теорія та практика»). У книзі подано інформацію про найновіші методи оцінки документів, а також описано процеси їх планованого придбання, політику придбання, процедури збирання, критерії оцінювання. До книги включено глосарій термінів із поясненням їхніх значень¹⁵.

У 2005 р. ТАА видало книгу Френка Болса (Frank Boles), архівіста Бібліотеки Бентлі Мічиганського університету, відповідального за оцінювання та комплектування університетських архівів, «Selecting and Appraising Archives and Manuscripts (Archival Fundamentals Series II)» (Відбір та оцінка архівів і рукописів («Архівна фундаментальна серія II»). Його називали «ключовим гравцем» у тривалих дискусіях стосовно архівної оцінки. Ця книга привнесла нове у багаторічні дебати. В ній автор зробив огляд різних теорій оцінки документів, а також подав свої настанови щодо цього¹⁶.

Оскільки організація оцінки документів стала однією з центральних тем архівних публікацій, багато вчених та архівістів-практиків не лише США, а й Канади, Німеччини, Норвегії висвітлювали це питання у статтях, розміщених на сторінках «The American Archivist».

За часом першою публікацією (1942) у журналі, яка висвітлювала досвід архівів штату Іллінойс щодо встановлення цінності документів, була стаття Державного архівіста штату Іллінойс (1922–1957) Маргарет Кросс Нортон (Margaret Cross Norton) «Establishing priorities for State records: Illinois Experience» («Встановлення цінності для державних документів: досвід штату Іллінойс»)¹⁷. Документи, прийняті на зберіган-

ня до архівів, поділялися авторкою на документи «первинної» та «вторинної» цінності. До першої групи (яка за надзвичайних обставин має пріоритет щодо збереженості) віднесені документи, що встановлюють право на громадянство або власність держави чи окремих осіб, включаючи дозволи на підприємництво; документи на землю, що спочатку була власністю держави, а потім продана фізичним особам, державні патенти; декрети та акти на нерухомість, що знаходяться у власності держави (дозволи на діяльність приватних підприємств; реєстри ліцензованої діяльності, видані державою; судові документи; звіти державних установ); історичні документи, що мають моральну цінність для суспільства (колишні та чинні конституції, прийняті закони, акти права власності); документи, що вже не використовуються, зокрема рукописні, створені до 1890 р. (до початку використання друкарських машинок); документи віком понад 50 років, що мають історичну цінність¹⁸.

Стосовно другої групи (поточні документи) Маргарет К. Нортон зазначає, що існує низка проблем, які архіви ще досі не вирішили, а саме: архіви не приймають на збереження документи віком до 3 років, а документи віком до 10 років приймаються тільки у випадку, якщо вони вже вийшли з обігу; при вирішенні питання, які зі схожих комплектів документів приймати на зберігання, потрібно визначити їх доказову цінність; історичне значення документа проти юридичного: історичні документи мають більше значення, юридичні залишаються прерогативою юристів; друківані документи, особливо звіти, є на межі архівних та неархівних документів (в Іллінойсі друківані державні документи не приймаються архівами, їх зберігає Департамент документів Державної бібліотеки Іллінойса); кореспонденція – це наймасивніша частина документів, рекомендованих до передавання в архіви, їх відбирають за принципом важливості та доказової цінності; архівний департамент Іллінойса відмовляє у прийнятті фінансових документів¹⁹. Порушені Маргарет К. Нортон проблеми були вкрай важливими ще й з огляду на воєнний час, коли гостро постало питання щодо можливої евакуації державних документів.

1959 р. у журналі було опубліковано доповідь Теодора Р. Шелленберга, який на той час обіймав посаду помічника Архівіста США у Національному архіві, «The Future of the Archival Profession»²⁰ («Майбутнє архівної професії»), виголошену ним на щорічній зустрічі ТАА, що відбулася 18 серпня 1958 р у м. Солт-Лейк Сіті (штат Юта). Висвітлюючи нагальні проблеми ар-

хівної галузі, автор торкнувся відбору документів, який ускладнився через значне збільшення їх масивів. На його думку, проблема обсягу є основним фактором, що визначає методи та політику, які має застосовувати архівіст при відборі.

У 1985 р. викладач Школи бібліотекарів Університету Південної Міссісіпі, керівник проекту «Mississippi Newspaper Preservation Project» Джулія Янг Маркс (Julia Young Marks) уклала спеціально для журналу анотований бібліографічний покажчик праць з питання оцінки документів «Compiler Annotated Bibliography on Appraisal»²¹, до якого увійшли опубліковані монографії та статті, доповіді працівників архівосховищ та комітетів, а також не оприлюднені документи з питань інтелектуальної оцінки архівних та рукописних матеріалів. Термін «оцінка документів» має багато визначень, тому ця бібліографічна праця вміщує також твори з таких тем, як політика відбору та придбання, а також і з більш традиційних методів. Автором залучені також розвідки, що відображають не лише теоретичні дослідження, а й практичне застосування теорії оцінки. Підхід до оцінювання документів у цих дослідженнях, на думку укладача, був, здебільшого, методологічний та практичний.

Про стан оцінки документів, у тому числі машиночитаних, у Національному архіві США йдеться у статтях Мейера Х. Фішбейна. У статті «A Viewpoint on the Appraisal of National Records»²² («Погляд на оцінку у Національному архіві») автор, підкреслюючи постійний вплив нових тенденцій та вимог щодо оцінки документів, презентував огляд розвитку практик оцінювання і критеріїв у Національному архіві та відзначив серйозний вплив комп'ютеризованого документообігу на процес оцінювання. Мейер Х. Фішбейн узагальнив найважливіші праці з оцінки документів, включаючи праці Дж. Філіпа Бауера, Філіпа К. Брукса, Теодора Р. Шелленберга та Пола Льюінсона (Paul Lewinson), та виокремив кваліфікації та функції відповідальних оцінювачів. Він розглянув заходи, проведені ТАА, яке також шукало шляхи управління науковими документами, що швидко накопичувались і були малозрозумілими нефахівцям. Національний архів США ініціював перший з проектів дослідження наукових, патентних документів та технічних публікацій. Інтерес до історії наук та вплив технологічних змін на суспільство значно зростає, а тому архівісти тепер мали дбати про збереження цих джерел для дослідників, як це вони робили раніше з іншими документами.

В іншій його статті «Appraising Information in Machine-Language Form»²³ («Оцінка інфор-

мації на машиночитаних формах») йдеться про початок роботи у Національному архіві США з оцінювання документів у електронному форматі. Автор зауважив, що коли кілька економістів вперше звернулися до Національного архіву з метою збереження документів у машиночитаній формі (до того ж, вони в такій формі уже почали зберігатися федеральними агенціями), співробітники архіву були змушені навчатись оцінюванню даних в електронному форматі.

Критерії відбору та оцінку документів у Національному архіві США розглянула у статті «Imponderable Matters: The Influence of New Trends in History on Appraisal at the National Archives» («Невловимі питання: вплив нових тенденцій історії на оцінку в Національному архіві») архівіст відділу текстових документів у цьому архіві Елізабет Локвуд (Elizabeth Lockwood)²⁴. Вона проаналізувала критерії відбору та оцінку документів у ньому. На її думку, на відміну від багатьох архівних установ нижчого рівня, Національний архів не має уніфікованої політики приймання та збереження документів. Персонал користується теоретичними настановами Теодора Р. Шелленберга, визначаючи цінність документів за доказовими та інформаційними критеріями. Доказова цінність відноситься до інформації в документі, що забезпечує «доказовість» організації та функцій агенції, що їх створила. Багато хто з архівістів Національного архіву вважає, що їхнім основним завданням є збереження документів, які містять інформацію про мету, політику та створення установ федерального уряду, а саме документів з доказовою цінністю про діяльність верхніх щаблів адміністративної ієрархії.

Елізабет Локвуд зауважила, що значне зростання кількості електронних документів змінило традиційні критерії оцінки, запропоновані Теодором Р. Шелленбергом, оскільки вони здебільшого складаються з інформаційних даних. У сфері електронних документів «корисність» та «важливість» стали основними факторами оцінки.

Авторка вважає, що загальні настанови Теодора Р. Шелленберга, Дж. Філіпа Бауера, Мейнарда Брічфорда, Леонарда Раппорта та інших архівних теоретиків є корисними у створенні певних концептуальних рамок. Визначаючи спочатку доказову цінність, потім інформаційну, оцінювачі Національного архіву США створили ієрархію цінності, за якою документи уряду набули найважливішого значення. Документи нижчих за рівнем установ та продукovanі працівниками уряду відбирались з огляду на вплив

їх на здійснення політики на вищому рівні, а також на відображення ними життя суспільства. Зрозуміло, що дотримання принципів цінності документів покладають на архівістів велику відповідальність.

Елізабет Локвуд розповіла, як проводилося оцінювання документів у Національному архіві США у 1990 р. 15 фахівців оцінювали документи 123 федеральних установ. Зазвичай, це були фахівці з історії Америки, кожний з них мав спеціалізацію та інтереси в галузі історії, що могли співпадати або не співпадати зі сферою діяльності установи, документи якої він оцінював. Вони були також обізнаними в різних сферах історії та відслідковували останні тенденції і події. Хоча архівісти часто радилися один з одним з приводу оцінювання документів певної сфери (в якій вони менш компетентні), але не існувало формального механізму обміну інформацією, тому велися розмови про організацію командного підходу до оцінки, однак він поки що застосовувався рідко і неофіційно. На думку дослідниці, існує багато шляхів, які Національний архів США, інші установи та історичні товариства мають розробляти, щоб досягти впевненості, що колекції і фонди будуть мати практичне та культурне значення для наступних поколінь дослідників.

Нову модель оцінки документів запропонували Френк Болс та Джулія Янг Маркс (Julia Young Marks) у статті «Exploring the Black Box: The Appraisal of University Administrative Records»²⁵ («Дослідження Чорного ящика: оцінка університетських адміністративних документів»). Вони розглянули передумови розвитку архівної справи, з яких Теодор Р. Шелленберг вивів механізми для оцінювання сучасних документів, та визначили проблеми, які виникають при широкому використанні його підходу. На їхню думку, хоч оцінка документів і вважається основною функцією архівів, вона є комплексним процесом, який ще недостатньо вивчений. Як альтернативу дослідники запропонували розроблену ними модель під назвою «Чорний ящик». Вона складається з елементів, що мають враховуватись при оцінюванні документів. Це – три взаємопов'язаних категорії: інформаційна цінність; витрати на приймання, зберігання, опрацювання, реставрацію документів; дотримання чинних рекомендацій при оцінюванні. Оскільки тут розглядається проблема оцінки адміністративних документів університетів, запропонована ними модель стала ще одним кроком на шляху до створення більш системного оцінювання документів.

У 1987 р. працівники архіву Публічної бібліотеки Нью-Йорку брали участь у польових

випробуваннях моделі оцінювання документів «Чорний ящик», розробленої Френком Болсом та Джулією М. Янг. Один із учасників їх Роберт Сінк (Robert Sink), архівіст Публічної бібліотеки Нью-Йорку, директор архівної освітньої програми в Школі бібліотечної освіти (Університет Колумбії), у статті «Appraisal: The Process of Choice»²⁶ («Оцінка: процес вибору»), базуючись на власному досвіді, оцінив модель Ф. Болса та Дж. М. Янг через призму таксономічних функцій, висвітлив її корисність у підготовці архівістів та внесок у подальший розвиток практики оцінювання документів. Аналізуючи й інші розробки, такі як спільні проекти оцінювання документів та стратегії документацій, Роберт Сінк закликав архівістів до обміну думками про оцінку документів.

Старший архівіст Норвезького національного архіву в м. Осло Оле Колсруд (Ole Kolsrud) дослідив архівні теорії та практики Англії, Німеччини, Сполучених Штатів, Норвегії, країн Східної Європи стосовно оцінки документів у світлі автоматизації, теорії ринкової вартості та демократизації у статті «The Evolution of Basic Appraisal Principles – Some Comparative Observations»²⁷ («Еволюція базових принципів оцінки – Деякі порівняльні спостереження»). Автор констатував, що значне збільшення обсягу документів після Першої світової війни призвело до перегляду ролі архівіста при оцінці документів, який мав протилежні напрямки, зокрема, серед англійських та німецьких архівістів. Німецький архівіст завжди обирав збереження над руйнуванням, а англійський – завжди прагнув визначити походження документа перед прийняттям рішення щодо його збереження.

Майкл А. Луцкер (Michael A. Lutzker), професор історії Університету Нью-Йорка, директор програми архівного управління та історичного редагування, у статті «Max Weber and the Analysis of Modern Bureaucratic Organization: Notes Toward a Theory of Appraisal»²⁸ («Макс Вебер та аналіз сучасної бюрократичної організації: нотатки про теорію оцінки») проаналізував тенденції функціонування сучасних бюрократичних організацій та визначення цінності їхніх документів через призму поглядів Макса Вебера (Max Weber)* на адміністративне прийняття рішень. Він також описав інші праці Макса Вебера, присвячені «людським відносинам», конфліктну модель організаційної поведінки та інституційні приклади

* Макс Вебер (Max Weber) (1864–1920), німецький соціолог, філософ, політичний економіст; вважається одним із основоположників соціологічної науки.

і закликав архівістів при оцінці документів бути більш уважними до внутрішньої динаміки організації та її впливу на процес документообігу.

Різні складові походження сучасної теорії оцінки документів та їхній вплив на питання, що є актуальними в нинішній час, розглянула директор і викладач архівної науки Архівної школи в Марбурзі (Німеччина), член Комісії з питань програмного управління МРА Анжеліка Харіц Менне (Angelika Haritz Menne) у дослідженні «Appraisal or Documentation: Can We Appraise Archives by Selecting Content?»²⁹ («Оцінювання чи документування: чи можемо ми оцінювати архіви, обираючи за змістом?»). Вона описала вплив, який веберівська (Max Weber) бюрократія на початку ХХ ст. мала на архівні принципи, дослідила зв'язки з теоріями, які передували Другій світовій війні і були основою для праць Теодора Р. Шелленберга. Дослідниця показала, як архівні теорії та дебати були перекриті політичними наслідками конфронтації холодної війни до часу падіння Берлінської стіни та «залізної завіси», зазначивши, що архіви ще з тих часів були готові взяти на себе роль «вікон урядів». Для забезпечення прозорості прийняття своїх рішень, на її думку, архіви мають уточнити власні механізми та методи. Архівістами обговорюються різні методи, такі як стратегія документації та стратегія придбання в контексті їх впливу на повсякденну роботу.

Праці, присвячені проблемі оцінки перевиданих колекцій або передрукованих рукописів, оглянуто у статті архівіста Скрипсівського океанографічного інституту (Університет Каліфорнії) Дебори Козорт Дей (Deborah Cozort Day) «Appraisal Guidelines for Reprint Collections»³⁰ («Правила з оцінки перевиданих колекцій»). Вона зазначила, що перевидані колекції та великі серії передрукованих рукописів також підлягають оцінюванню. На її переконання, передруки мають оцінюватись особливо ретельно. Архівісти повинні виявляти та вилучати з колекцій матеріали, які не є унікальними та не мають цінності для дослідника.

Аналіз літератури, що стосується ролі оцінки документів при прийнятті рішення про їхнє збереження, подав Тайлер О. Уолтерс (Tyler O. Walters), тимчасовий голова Відділу спеціальних колекцій, завідувач архіву Бібліотеки Університету штату Айова, голова секції зберігання документів ТАА у статті «Contemporary Archival Appraisal Methods and Preservation Decision-Making»³¹ («Сучасні методи оцінки та процес прийняття рішення про збереження»). Автор розглянув деякі сучасні моделі оцінки документів, які використовують фахівці при відборі

документів для збереження, і описав інновації у створенні механізмів здійснення оцінювання. Він припустив, що архівісти не мають перейматися механізмами відбору, вони, передусім, повинні зосередитися на визначенні цінності документів, щоб раціоналізувати відбір їх для збереження.

Директор відділу розміщення документів Національного архіву Канади, відповідальний за оцінку документів уряду Канади, почесний член ТАА Террі Кук (Terry Cook) у статті «Building an Archives: Appraisal Theory for Architectural Records»³² («Будуючи архіви: Теорія оцінки для архітектурних документів») розглянув проблеми, які виникають при оцінюванні документів архітектурної тематики. Оцінка їх, на думку вченого, ускладнюється наявністю багатьох чинників та функцій архітектури: які будівлі, які архітектори, інші соціальні, економічні та політичні впливи, та яка інтерпретація архітектури мають бути задокументованими? Беручи до уваги всі ці питання, а також швидкий темп зростання масиву сучасних документів, автор зробив висновок, що традиційний підхід до питання оцінки, який базується на минулій та майбутній цінності документів для дослідників, не є дієвим. Він запропонував нову стратегію оцінювання, а саме: макрооцінку та відбір документів, які стосуються функцій, діяльності утворювачів. Розуміння документів у загальному контексті, який надає макрооцінка, забезпечить повноту документних комплексів, а також вимагатиме від архівіста бути активно залученим до процесу визначення, які документи треба зберегти, а не лише пасивно оцінювати та відбирати документи, які і так вже «пробили» собі шлях до архівосховища.

Визначення функціональної цінності документів американських бізнесових фірм торкнувся Френсіс К. Блоуїн-молодший (Francis X. Blouin Jr.), директор Історичної бібліотеки Бентлі (Університет Мічигана) у статті «A New Perspective on the Appraisal of Business Records: A Review»³³ («Нові можливості в оцінці бізнес-документів: огляд»). Автор розповів про структурну еволюцію американських бізнес-фірм та розглянув супутні зміни у створенні і використанні документів. Визначення функціональної цінності документів є більше аналітичним, ніж чисто описовим механізмом у сучасній складній корпорації. Ф. К. Блоуїн стверджував, що розуміння етапів корпоративного розвитку має важливе значення при визначенні природи документа та прийнятті рішення про його збереження.

Френк Болс (Frank Boles) презентував розроблений ним проект використання методу статистичного відбору при оцінюванні документів

у статті «Sampling in Archives»³⁴ («Відбір в архівах»). Автор проінформував про позитивні результати застосування цього проекту та наполіг на його праві на існування в архівах порівняно з простим випадковим відбором.

Аналізу політичних, організаційних та архівних чинників, що впливають на контекст, наповнення та збирання документів законодавчих органів держави, присвятив статтю голова секції інформації та послуг читачам відділу рукописів Бібліотеки Конгресу США Пол І. Честнат (Paul I. Chestnut) «Appraising the Papers of State Legislators»³⁵ («Оцінка документів законодавчих органів держави»). У ній він детально описав функції, зміст, можливу дослідницьку цінність різних категорій документів, створених законодавцями та акцентував увагу на тому, що оцінювання цих документів починається із визначення інституційної політики і стратегій відбору та продовжується після передавання документів для архівного зберігання.

Питання оцінки машиночитаних документів розглянув Чарльз М. Доллар (Charles M. Dollar), директор відділу машиночитаних документів Національного архіву США, у статті «Appraising Machine-Readable Records»³⁶ («Оцінка машиночитаних документів»). Автор пояснив послідовність рішень, розроблених Національним архівом США у 1978 р., згідно з якими оцінюються машиночитані документи. Це, по-перше, технічні рішення: наявність відповідної технічної документації, читабельність записів та, по-друге, архівні рішення: дослідницька цінність документів (у тому числі рівень агрегації, зв'язковий потенціал, важливість предмета), перевірка даних, класифікація, вартість забезпечення доступу та збереження. Він прокоментував наслідки використання мікрокомп'ютерів і систем управління базами даних та наслідки високої вартості управління машиночитаними записами.

Досвідом проведення повторної оцінки колекції документів одного із найстаріших навчальних закладів США – Університету Цинциннаті (штат Огайо) поділився спеціаліст із управління документами Гарвардського університету, колишній фахівець з управління документами Університету Цинциннаті (1979–1981) Ричард Л. Хаас (Richard L. Haas) у праці «Collection Reappraisal: The Experience at the University of Cincinnati»³⁷ («Переоцінка колекцій: досвід університету Цинциннаті»). У ній описано відповідний проект. Колекцію було переоцінено з урахуванням її використання, історичної цінності для університету, законодавчих вимог та фінансових реалій.

Здійснювати пошуки альтернативи традиційним практикам закликав у статті «Archival Choices: Managing the Historical Record in an Age of Abundance»³⁸ («Архівний вибір: управління історичними документами у вік достатку») Джеральд Ф. Хем (Gerald F. Ham), державний архівіст та керівник відділу архівів і манускриптів Державного історичного товариства Вісконсіну (з 1964), голова Комітету державних і місцевих документів (1966–1968), член Ради (1966–1968), секретар (1968–71), віце-президент (1972–1973), президент ТАА (1973–1974), почесний член ТАА (з 1969). Після визначення деяких проблем, пов'язаних з управлінням сучасними документами, він розглянув шість елементів управління архівними колекціями: інституційне співробітництво у збиранні, дисципліноване та задокументоване виконання процедур оцінки документів, обмеження доступу, доархівний контроль над документами, зниження обсягу документів, аналіз та планування.

Девід Р. Кіплі (David R. Kopley), працівник Національного архіву, фахівець з документів Конгресу США, у дослідженні «Sampling in Archives: A Review»³⁹ («Відбір в архівах: огляд») описав процес відбору документів, шляхи використання їх і висунув пропозиції щодо покращення цього. Після обговорення предметного відбору автор акцентував увагу на використанні статистичних технік відбору: систематичний та випадковий відбір і стратифікація.

Процедуру регулярної оцінки документів у Національному архіві США виклав у розвідці «The Reduction of Public Records»⁴⁰ («Зменшення обсягів державних документів») Еммет Дж. Ліхі (Emmett J. Leahy), редактор журналу «The American Archivist». Тут описано та порівняно програми «зменшення» масивів документів, які використовують Національний архів та 29 європейських архівів. Автор звернув увагу, передусім, на роль архівіста, відмінності адміністративних процесів і процедури регулярного перегляду та передавання документів. Еммет Дж. Ліхі дійшов висновку, що процедури Національного архіву мають перевагу над процедурами європейських архівів, але багато ще треба зробити в епоху «зменшення» обсягів документів.

Про методи оцінки документів, розроблені Історичним товариством штату Огайо, йшлося у статті Девіда Левайна (David Levine) «The Appraisal Policy of the Ohio State Archives»⁴¹ («Політика оцінки Державного архіву штату Огайо»). Автор пояснив розроблення, зміст та використання двох методик: «Політика оцінки документів державних архівів» та «Документування

уряду держави: відносна важливість державних установ».

На відборі документів для архівного зберігання спинився Пол Льюінсон (Paul Lewinson), головний архівіст Відділу документів промисловості Національного архіву⁴². Розділяючи архівний та статистичний відбір, він визначив відбір як вибір із масиву однорідних документів групи типових, репрезентативних та важливих документів. Використовуючи приклади з практики Національного архіву, автор описав цілі відбору, визначення документів, які підходять для відбору, критерії відбору, відмінності між випадково відібраними примірниками та процедури здійснення відбору, а також охарактеризував важливі техніки і вимоги до складання статистичної вибірки для архівних цілей та оцінив статистичний метод. У його другій статті «Towards Accessioning Standards-Research Records»⁴³ («Про стандарти збирання дослідних документів») описано стандарти, відповідно до яких комплектуються урядові документи. Визначено чотири фази дослідницької активності уряду: формулювання проблем, дослідження та збирання даних, презентація результатів, критика.

У праці керівника відділу архівів та рукописів Бібліотеки Бейкера Гарвардського Університету (з 1948 р.), голови Комітету з питань управлінських документів ТАА Роберта В. Ловетта (Robert W. Lovett) «The Appraisal of Older Business Records»⁴⁴ («Оцінка найдавніших комерційних документів») презентовано досвід у здійсненні оцінки документів колекцій вказаної бібліотеки. Він обговорив процедуру відбору документів до моменту, як колекція надійде до архіву, й сформулював три основні критерії оцінки: цінність колекції для розуміння регіонального розвитку, її повнота та охоплення нею великого проміжку часу.

Техніки управління документами Конгресу США виклали: Лідія Лукас (Lydia Lucas), керівник технічної служби відділу архівів та рукописів Історичного товариства Міннесоти, у статті «Managing Congressional Papers: A Repository View»⁴⁵ (Управління документами Конгресу: з погляду архівосховища) та Елеонор Маккей (Eleanor McKay), куратор Колекції Долини Міссісіпі (Державний Університет Мемфісу), у статті «Random Sampling Techniques: A Method of Reducing Large Homogeneous Series of Congressional Papers»⁴⁶ («Техніки випадкового відбору: методи зменшення великих однорідних серій документів Конгресу»).

Лідія Лукас подала загальні характеристики і зміни у останніх колекціях Конгресу США та можливу дослідницьку цінність цих докумен-

тів. Наголошуючи на важливості документування професійних відносин, вона описала техніки управління документами Конгресу: ідентифікація категорій матеріалів, стратегія відбору, техніка скорочення часу оброблення.

Після висвітлення проблем управління великими колекціями Конгресу Елеонор Маккей проаналізувала попередні роботи, присвячені питанням класифікації, наповнення та використання таких матеріалів. Вона описала ранні техніки відбору, використані у двох фондах Конгресу.

Адміністратор державних документів Департаменту архівів та історії Північної Кароліни, почесний член ТАА Торнтон В. Мітчелл (Thornton W. Mitchell) проаналізував процедури та критерії оцінки державних документів у праці «New Viewpoints on Establishing Permanent Values of State Archives»⁴⁷ («Новий погляд на присвоєння постійної цінності державним документам»). Він підтримав орієнтацію на потреби дослідників і істориків та припустив, що часто персонал незалежних професійних організацій є більш кваліфікованим у визначенні цінності документів, але цей персонал, так само як і архівісти, може перебільшувати справжню цінність документів. Рішення про відбір документів, на його думку, повинні прийматись з точки зору всієї сукупності їх, при цьому мають братись до уваги брак інформації з теми, формат та обсяг документів, природа інформації, яку вони містять. Автор описав федеральні закони та закони штату, за якими всі документи мають обов'язково зберігатись, і виступив проти прийняття узагальнення щодо стандарту оцінки. У своїх висновках подав вісім кроків процедури оцінки документів.

Архівіст Національного архіву США (1949–1984) Леонард Раппорт (Leonard Rapport) у двох статтях, присвячених повторній оцінці документів уряду, – «No Grandfather Clause: Reappraising Accessioned Records»⁴⁸ («Ні – застарілим принципам: переоцінка зібраних колекцій») та «In the Valley of Decision: What To Do about the Multitude of Files of Quasi Cases»⁴⁹ («У сфері рішень: що робити з численними файлами псевдо-справ») виступив за систематичну та періодичну переоцінку документів уряду, стверджуючи, що, оскільки громадяни не повинні платити за збереження непотрібних джерел, архівіст має нести відповідальність за адекватне документування діяльності уряду. Архівісти повинні довести доцільність збереження документів, а не керуватись поточними стандартами оцінки, сподіваннями, що вони колись будуть використані. Він запропонував суттєво скоротити обсяги документів і приділити більшу увагу наслідкам їх постійного зберігання.

У дискусію з Леонардом Рапортом щодо питання повторного переоцінювання документів вступила Карен Бенедикт (Karen Benedict), архівіст Загальнонаціональної страхової компанії Columbus (штат Огайо), член ТАА, Товариства архівістів Огайо, Американської асоціації бібліотекарів, у статті «Invitation to a Bonfire: Reappraisal and Deaccessioning of Records as Collection Management Tools in an Archives – A Reply to Leonard Rapport»⁵⁰ («Запрошення на вогнище: переоцінка та вилучення документів як інструменти управління фондами в архівах – відповідь Леонарду Рапорту»). Дискутантка заперечила повторне переоцінювання як необхідну техніку в управлінні архівами, стверджуючи, що це, по-суті, кризова техніка, і що санкції на знищення документів є тимчасовими критеріями. Вона заявила, що повне переоцінювання документів за Леонардом Рапортом є виправданим лише тоді, коли попередні стандарти політики оцінки та збирання документів були системно помилковими, несправедливими або просто невірно витлумаченими.

Ютта Рід-Скотт (Jutta Reed-Scott), фахівець з розвитку колекцій Асоціації наукових бібліотек, розповіла про використання в архівах методики управління колекціями⁵¹. Вона зосередилася на чотирьох ключових елементах: всеосяжний та ефективний пошук документів; планування та розроблення методики збирання їх; поточна оцінка документів; спільне розроблення колекцій та обмін ресурсами. Нею описано використання в архівах стратегій управління колекціями: систематичної, планової та задокументованого процесу створення, підтримки та збереження колекцій.

Теоретичну значимість концепції оцінки у рамках архівної теорії розглянула проф. Лучіана Дуранті (Luciana Duranti), керівник архівної програми досліджень (MAS) в Школі бібліотечних, архівних та інформаційних досліджень (Університет Британської Колумбії, Канада)⁵². За її визначенням, оцінка документів – це встановлення цінності документів, створених чи отриманих внаслідок здійснення певної діяльності, визначення рівня та довгостроковості цієї цінності⁵³.

Професор здійснила екскурс ще в часи домінування римського права, з концепцій якого, на її думку, беруть витоки фундаментальні засади архівної теорії. Дві з цих концепцій мають пряме відношення до ідей, пов'язаних з оцінкою документів, і заслуговують на детальне пояснення. Концепція суспільної моралі, проголошена у римському праві, є актуальнішою для архівної теорії, ніж концепція вічної пам'яті. Хоча ідея вічної пам'яті виражає зв'язок між архівними до-

кументами та фактами, які вони підтверджують, ідея суспільної моралі виражає зв'язок між архівами та суспільством, якому вони служать.

Лучіана Дуранті замислилася над питанням, чи має бути оцінка невід'ємною та важливою частиною архівної науки?: «Якщо йдеться про приписування цінності, то відповідь – ні, тому що ідея оцінки знаходиться в конфлікті з природою архівів. Якщо під оцінкою розуміються сучасні терміни «відбір» (у рамках архіву чи кількох архівів) та «придбання», то потрібно визнати, що оцінка належить до архівознавства з моменту його першого формулювання»⁵⁴. На думку вченої, архівні методи необхідно розробити так, щоб відкрити відбору та придбанню можливість зберегти недоторканими характеристики архівних документів, а це вимагає проведення багатьох досліджень, насамперед, колективного пошуку методологій, обумовлених архівною теорією.

Першою метою оцінки, вважає Лучіана Дуранті, є ідентифікація документів, що мають зберігатись тривалий час. Ідентифікація може залучати документи з інших архівів (наприклад, увесь масив документів, створених чи отриманих особою або організацією за період своєї діяльності) або архівів серед архівів. «У першу чергу ми маємо оцінювати документи для відбору, потім – для збереження. Оскільки кінцевою метою оцінки є долучення документів до колекцій архівних установ чи програм, можна сказати, що оцінка, яка проводиться архівами або серед архівів, є одним із засобів реалізації архівної функції придбання, і сучасний архівний дискурс має бути спрямований на концепцію придбання в архівній теорії. Однак, це не обходить фундаментальне питання, яке потрібно вивчати: теоретичну значимість концепції оцінки в рамках архівної теорії»⁵⁵.

Вчена також детально проаналізувала підходи двох провідних теоретиків архівної справи в англomовному світі ХХ ст. Г. Дженкінсона та Т. Р. Шелленберга щодо визначення архівів, характеристик архівних документів та їхньої цінності. Розглядаючи праці Т. Р. Шелленберга та його послідовників, вона вважає, що через деякі помилки в їхніх концепціях американські архівісти використовують окрему унікальну теорію архівів, яка не може співіснувати з європейськими традиціями.

Ці її погляди викликали різку критику Френка Болса і голови секції зберігання манускриптів, співголови Комітету з освіти і професійного навчання ТАА Марка А. Гріна (Mark A. Green). У статті «Et Tu Schellenberg? Thoughts on the Dagger of American Appraisal Theory»⁵⁶ («І Ви

Шелленберг? Думки про кінджал американської теорії оцінки») вони звинуватили Лучіану Дуранті у запереченні нею засад американської теорії оцінки. Аналізуючи її міркування, критики не визнали їх переконливими, оскільки, на їх думку, Теодор Р. Шелленберг у своїх безперечних істинах робив висновки, виходячи із своєї практики та практики своїх колег у Національному архіві, а Лучіана Дуранті виводить методологію та практику архівної теорії, вивчаючи ідеї ще часів Римської імперії.

2002 р. у журналі з'явилася ще одна стаття, в якій порівнювалися підходи щодо оцінки архівних документів Г. Дженкінсона та Т. Р. Шелленберга – «A Comparison of Jenkinson and Schellenberg on Appraisal»⁵⁷ («Порівняльний аналіз теорії оцінки Дженкінсона та Шелленберга»), за яку її автор – Рето Тшан (Reto Tshan), учений Університету Британської Колумбії, у цьому ж році був відзначений почесною нагородою ім. Теодора К. Піза (Theodore Calvin Pease) (1887–1948), першого головного редактора журналу «The American Archivist».

Рето Тшан розглянув думки вчених щодо характеру архівних записів, причин для їхнього зберігання, ролі архівіста у процесі оцінки, а також простежив еволюцію їх ідей за допомогою певного архівного дискурсу стосовно оцінки документів, з метою визначення їхньої актуальності та важливих внесків, особливо у світлі поточних дебатів навколо питання управління електронними записами. На його думку, з того часу, як «Керівництво управління архівами» сера Г. Дженкінсона та «Сучасні архіви: принципи і методи роботи» Т. Р. Шелленберга були опубліковані, «питання, які вони підняли і досі домінують в обговореннях архівної оцінки і, незважаючи на відмінність думок, продовжують здійснювати відповідні внески до цієї дискусії»⁵⁸.

Аналіз праць про відбір та оцінювання документів дає підстави зробити висновок, що в американському архівознавстві ще немає сталих критеріїв та методів оцінювання документів, питання визначення теорії оцінки документів так і залишається відкритим. Ця тема є однією із спірних в архівній науці США, тому дискусії тривають ще й досі.

¹ The Society of American Archivists [Electronic resource]. – Mode of access: <http://www2.archivists.org/gpas/curriculum/appraisal-acquisition>. – Title from screen.

² Shepherd E. Theories of Appraisal [Electronic resource]. – Mode of access: <http://www.ucl.ac.uk/infostudies/elizabeth-shepherd/publications/>. – Title from screen.

³ Бржостовская Н. В. Архивы и архивное дело в зарубежных странах (История и современная организация): учеб. пособие. – М., 1971. – С. 178.

⁴ National Archives and Records Administration [Electronic resource]. – Mode of access: <http://www.archives.gov/about/laws/#disrec>. – Title from screen.

⁵ Shepherd E. Theories of Appraisal [Electronic resource]. – Mode of access: <http://www.ucl.ac.uk/infostudies/elizabeth-shepherd/publications/>. – Title from screen.

⁶ Brooks P. C. The Selection of Records for Preservation // The American Archivist. – 1940, October. – Vol. 3, № 4. – P. 221–234.

⁷ Fishbein M. H. A Viewpoint on the Appraisal of National Records // The American Archivist. – 1970, April. – Vol. 33, № 2. – P. 177.

⁸ Ibid. – P. 176.

⁹ Баскаков Е. Г. Архивное дело в Соединенных Штатах Америки // Ист. архив. – 1960. – № 3. – С. 175.

¹⁰ Fishbein M. H. A Viewpoint on the Appraisal of National Records. – P. 177.

¹¹ Антоненко І. С. Керування документацією за кордоном: історія, законодавство, теоретичні основи та технології: дис... канд. іст. наук: 07.00.10 / Держкомархів України, УНДІАСД. – К., 2005. – С. 5.

¹² Левченко Л. Л. Американські архівісти про американські архіви (історіографічний огляд праць американських архівістів, вчених і практиків з історії та діяльності архівів штатів та округів) // Архіви України. – 2013. – № 3. – С. 151.

¹³ Hathi Trust Digital Library [Electronic resource]. – Mode of access: <http://babel.hathitrust.org/cgi/pt?id=mdp.39015007212411;view=1up;seq=7>. – Title from screen.

¹⁴ Tshan R. A Comparison of Jenkinson and Schellenberg on Appraisal // The American Archivist. – 2002, Fall-Winter. – Vol. 65, № 2. – P. 192.

¹⁵ The Society of American Archivists [Electronic resource]. – Mode of access: <http://saa.archivists.org/store/archival-appraisal-theory-and-practice/238/>. – Title from screen.

¹⁶ The Society of American Archivists [Electronic resource]. – Mode of access: <http://saa.archivists.org/store/selecting-and-appraising-archives-and-manuscripts-afsi/267/>. – Title from screen.

¹⁷ Margaret Cross Norton. Establishing priorities for State records: Illinois Experience // The American Archivist. – 1942, January. – Vol. 5, № 1. – P. 18–27.

¹⁸ Ibid. – P. 19–21.

¹⁹ Ibid. – P. 23–27.

²⁰ Schellenberg T. R. The Future of the Archival Profession // The American Archivist. – 1959, January. – Vol. 22, № 1. – P. 49–58.

²¹ Marks Young J. Compiler Annotated Bibliography on Appraisal // The American Archivist. – 1985, Spring. – Vol. 48, № 2. – P. 136–143.

²² Fishbein Meyer H. A Viewpoint on the Appraisal of National Records. – P. 175–187.

²³ Fishbein Meyer H. Appraising Information in Machine-Language Form // The American Archivist. – 1972, January. – Vol. 35, № 1. – P. 35–43.

²⁴ Lockwood E. Imponderable Matters: The Influence of New Trends in History on Appraisal at the National

- Archives // *The American Archivist* – 1990, Summer. – Vol. 53, № 3. – P. 394–405.
- ²⁵ *Boles F., Marks Young J.* Exploring the Black Box: The Appraisal of University Administrative Records // *The American Archivist*. – 1985, Spring. – Vol. 48, № 2. – P. 121–140.
- ²⁶ *Sink R.* Appraisal: The Process of Choice // *The American Archivist*. – 1990, Summer. – Vol. 53, № 3. – P. 452–458.
- ²⁷ *Kolsrud O.* The Evolution of Basic Appraisal Principles – Some Comparative Observations // *The American Archivist* – 1992, Winter. – Vol. 55, № 1. – P. 26–39.
- ²⁸ *Lutzker M. A.* Max Weber and the Analysis of Modern Bureaucratic Organization: Notes Toward a Theory of Appraisal // *The American Archivist*. – 1982, Spring. – Vol. 45, № 2. – P. 119–130.
- ²⁹ *Haritz Menne A.* Appraisal or Documentation: Can We Appraise Archives by Selecting Content? // *The American Archivist*. – 1994, Summer. – Vol. 57, № 3. – P. 258–542.
- ³⁰ *Cozort Day D.* Appraisal Guidelines for Reprint Collections // *The American Archivist* – 1985, Winter. – Vol. 48, № 1. – P. 56–63.
- ³¹ *Walters Tyler O.* Contemporary Archival Appraisal Methods and Preservation Decision-Making // *The American Archivist*. – 1996, Summer. – Vol. 59, № 3. – P. 322–338.
- ³² *Cook T.* Building an Archives: Appraisal Theory for Architectural Records // *The American Archivist*. – 1996, Spring. – Vol. 59, № 2. – P. 136–143.
- ³³ *Blouin F. X., Jr.* A New Perspective on the Appraisal of Business Records: A Review // *The American Archivist*. – 1979, July. – Vol. 42, № 3. – P. 312–320.
- ³⁴ *Boles F.* Sampling in Archives // *The American Archivist*. – 1981, Spring. – Vol. 44, № 2. – P. 125–130.
- ³⁵ *Chestnut P. I.* Appraising the Papers of State Legislators // *The American Archivist*. – 1985, Spring. – Vol. 48, № 2. – P. 159–172.
- ³⁶ *Dollar C. M.* Appraising Machine-Readable Records // *The American Archivist*. – 1978, October. – Vol. 41, № 4. – P. 423–430.
- ³⁷ *Haas R. L.* Collection Reappraisal: The Experience at the University of Cincinnati // *The American Archivist*. – 1984, Winter. – Vol. 47, № 1. – P. 51–54.
- ³⁸ *Ham G. F.* Archival Choices: Managing the Historical Record in an Age of Abundance // *The American Archivist*. – 1984, Winter. – Vol. 47, № 1. – P. 11–22.
- ³⁹ *Kepley D. R.* Sampling in Archives: A Review // *The American Archivist*. – 1984, Summer. – Vol. 47, № 3. – P. 237–242.
- ⁴⁰ *Leahy E. J.* The Reduction of Public Records // *The American Archivist*. – 1940, January. – Vol. 3, № 1. – P. 13–38.
- ⁴¹ *Levine D.* The Appraisal Policy of the Ohio State Archives // *The American Archivist*. – 1984, Summer. – Vol. 47, № 3. – P. 291–293.
- ⁴² *Lewinson P.* Archival Sampling // *The American Archivist*. – 1957, October. – Vol. 20, № 4. – P. 291–312.
- ⁴³ *Lewinson P.* Towards Accessioning Standards-Research Records // *The American Archivist*. – 1960, July. – Vol. 23, № 3. – P. 297–309.
- ⁴⁴ *Lovett R. W.* The Appraisal of Older Business Records // *The American Archivist*. – 1952, July. – Vol. 15, № 3. – P. 231–239.
- ⁴⁵ *Lucas L.* Managing Congressional Papers: A Repository View // *The American Archivist*. – 1978, July. – Vol. 41, № 3. – P. 275–280.
- ⁴⁶ *McKay E.* Random Sampling Techniques: A Method of Reducing Large Homogeneous Series of Congressional Papers // *The American Archivist*. – 1978, July. – Vol. 41, № 3. – P. 281–89.
- ⁴⁷ *Mitchell T. W.* New Viewpoints on Establishing Permanent Values of State Archives // *The American Archivist*. – 1970, April. – Vol. 33, № 2. – P. 163–74.
- ⁴⁸ *Rapport L.* No Grandfather Clause: Reappraising Accessioned Records // *The American Archivist*. – 1981, Spring. – Vol. 44, № 2. – P. 143–150.
- ⁴⁹ *Rapport L.* In the Valley of Decision: What To Do about the Multitude of Files of Quasi Cases // *The American Archivist*. – 1985, Spring. – Vol. 48, № 2. – P. 173–189.
- ⁵⁰ *Benedict K.* Invitation to a Bonfire: Reappraisal and Deaccessioning of Records as Collection Management Tools in an Archives – A Reply to Leonard Rapport // *The American Archivist*. – 1984, Winter. – Vol. 47, № 1. – P. 43–49.
- ⁵¹ *Reed-Scott J.* Collection Management Strategies for Archivists // *The American Archivist*. – 1984, Winter. – Vol. 47, № 1. – P. 23–29.
- ⁵² *Duranti L.* The Concept of Appraisal and Archival Theory // *The American Archivist*. – 1994, Spring. – Vol. 57, № 2. – P. 328–344.
- ⁵³ *Ibid.* – P. 329.
- ⁵⁴ *Ibid.* – P. 330.
- ⁵⁵ *Ibid.* – P. 331.
- ⁵⁶ *Boles F., Greene M. A.* Et Tu Schellenberg? Thoughts on the Dagger of American Appraisal Theory // *American Archivist*. – Summer 1996. – Vol. 59, № 3. – P. 298–310.
- ⁵⁷ *Tshan R.* A Comparison of Jenkinson and Schellenberg on Appraisal. – P. 176–195.
- ⁵⁸ *Ibid.* – P. 195.

Сделан обзор публикаций зарубежных архивистов и ученых, помещенных на страницах журнала «The American Archivist» в 1940–2002 гг., относительно оценки и отбора документов для архивного хранения.

Ключевые слова: «The American Archivist», Общество американских архивистов, Теодор Р. Шелленберг, Национальный архив США, оценка документов.

The author has reviewed the articles written by foreign archivists and scientists on the appraisal and selection of documents for archival preservation that were published in the «The American Archivist» in 1940–2002.

Key words: «The American Archivist», the Society of American Archivists, Theodore R. Shellenberg, the National Archives and Records Administration, the appraisal of documents.